

Zomerpiek Halsbandparkieten in Haarlem

Jonge HALSBANDPARKIET strijkt neer. Juveniel lijkt op het vrouwtje (geen halsband), maar heeft kortere middelste staartpennen.

Foto: Albert de Jong

Telling in kader van Europese studie jonge parkieten

*Een uitgebreide telling dit jaar van halsbandparkieten (*Psittacula krameri*) op de slaappleaats in Haarlem heeft een spectaculaire toename laten zien tijdens het uitvliegen van de jongen dit jaar in mei en juni. Tussen 5 mei, het begin van de telling, en de tweede helft van juni nam het aantal getelde vogels op de slaappleaats toe van 432 tot maximaal 937 exemplaren.*

Slaappleaats

De slaappleaats bestaat uit een drietal populieren op de kruising van de Boerhaavelaan met de Amerikaweg in Schalkwijk. De telplek is ten noordoosten van de slaapbomen op de brug over de Amerikavaart. Vaak meer dan een

uur voor zonsondergang komen de vogels aan bij de voorverzamelbomen rondom de slaapbomen. Opmerkelijk is dat er dan zelden vogels direct naar de slaapbomen vliegen. Vanaf ongeveer een half uur tot wel een uur voor zonsondergang vliegen de parkieten afzon-

derlijk en in groepjes van de voorverzamelbomen naar de slaapbomen, wat duurt tot aan zonsondergang. Het grote voordeel van de telplek is dat er zich, ten opzichte van de teller, achter de slaapbomen geen voorverzamelbomen bevinden. Alle aanvliegende vogels zijn dan ook goed te zien. Als de groepen niet te groot zijn (< 30 exemplaren) en er niet al teveel heen en weer gevlieg is, zijn redelijk nauwkeurige tellingen te verrichten. De inzet van foto- en filmbeelden is geprobeerd, maar dat leidt te veel af tijdens het tellen en levert vaak geen bruikbaar materiaal op.

Europese studie naar uitvliegdata

De telling is verricht op verzoek van Sovon, die in Nederland de oproep verspreide om bij te dragen aan een Europese studie naar de uitvliegdata van jonge halsbandparkieten in Europa. Haarlem is de enige Nederlandse locatie, die hier dit jaar aan mee deed.

300 jongen uitgevlogen?

Van Halsbandparkieten is bekend dat de mannetjes in de avond de gezamenlijke slaappleaats opzoeken, terwijl het vrouwtje op het nest blijft. De telling op 5 mei 2014 lag dan ook een stuk lager dan de laatste telling die daarvoor was verricht op 19 januari 2014: 638 exemplaren. Aan de grafiek is te zien dat het aantal parkieten op de slaappleaats op 5 mei al een stijgende lijn vertoonde: mogelijk dat er al vroege broeders met hun jongen zich bij de slaappleaats voegden. Tot het uitvliegen van de jongen duurt de broedtijd ongeveer 6 weken (Van Kleunen et al., 2010), dus deze vroegbroeders zijn half maart met broeden gestart. De laatbroeders hadden uitgevlogen jongen tegen half juni, wat betekent dat ze begin mei nog zijn begonnen met broeden. Ervan uitgaande dat op 5 mei de meeste vrouwtjes nog op het nest zaten en er weinig sterfte was tus-

De telplek is ten noordoosten van de slaapbomen op de brug. De vogels komen aanvliegen vanuit de omringende bomen, die aan de westzijde ontbreken. De bovenzijde van de foto is pal noord.

sen januari en mei, waren er dit jaar zo'n (638-432=) ongeveer 200 broedende vrouwtjes en dus broedparen. Ongeveer 230 parkieten (432 - 200 mannetjes) hebben niet gebroed dit jaar, wat in ieder geval de tweede- en derdejaars vogels betreft. Dit aantal komt toevallig(?) vrijwel overeen met het verschil tussen de telling in januari dit jaar met die van twee jaar geleden op 14 januari 2012, 406 exemplaren. Als de waargenomen toename met circa 500 vogels voor 200 stuks uit vrouwtjes bestaat, dan zijn er dit jaar 300 jongen uitgevlogen; 1,5 jong per koppel. Het is lastig om deze berekening te controleren in het veld.

Jongen zijn met zekerheid gezien vanaf 22 mei. Ook hiervoor zouden ze al aanwezig kunnen zijn, maar daar is niet

HALSBANDPARKIET Foto: René van Rossum

Slaapplaats **HALSBANDPARKIETEN**, blik vanaf de brug. Foto: Johan Stuart

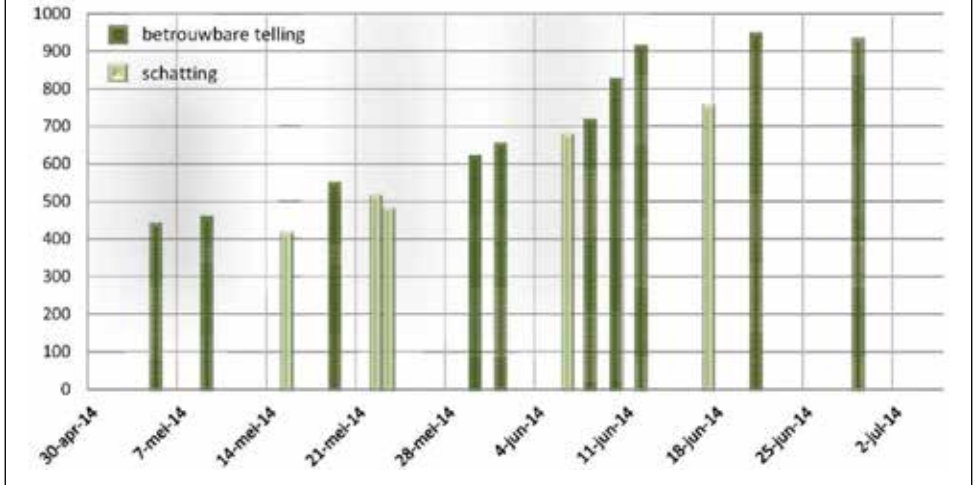
goed op gelet. De jongen vallen op door relatief korte middelste staartveren.

Tellen is verslavend

Zeker met die telkens toenemende aantallen is het tellen van de parkieten aardig verslavend. Het zit niet elke telling mee, zeker een derde van de tellingen levert erg onbetrouwbare cijfers op vanwege bijvoorbeeld het in- en uit de slaapbomen vliegen van grote groepen, of spontaan zwermgedrag, waarbij de hele club met z'n allen op de wieden gaat om na een tijdje weer neer te strijken. Dit zwermen heb ik tweemaal gezien; eenmaal gelukkig pas bij zonsondergang, toen de telling net was geklaard. Opmerkelijk was ook de toename van de duur van het invliegen in de slaapbomen tijdens de telperiode. Duurde dit begin mei hooguit twintig minuten, in juni was dit opgelopen tot rond de vijftig minuten. Aansluitend op deze trend is het startmoment van de telling aangepast.

Leuk is om tijdens de telling het gedrag van de dieren te observeren. Interes-

Halsbandparkieten slaapplaats Haarlem

sant was een waarneming op 8 juni van een groepje van vijf vogels, dat tijdens het voorverzamen hoog boven de bomen heel langzaam fladderde. Ze vlogen vlak bij elkaar met lichte zwenkingen. Of hier jongen bij zaten heb ik niet kunnen vaststellen. Ook de reactie op lawaai kon goed worden waargenomen, toen vlakbij een uitlaat knalde ongeveer twintig minuten voor zonsondergang. Gedurende een kwartier was het doodstil in de boom en verplaatsten de vogels zich niet. Pas hierna kwam het gebabbel weer op gang en vlogen de resterende dieren in.

Grote Alexanderparkieten (*Psittacula eupatria*) zijn tijdens de tellingen niet gezien, ook niet tijdens het zwermen van de vogels, waarbij goed gelet kon worden op wat grotere exemplaren.

Oproep

Het zou heel leerzaam zijn om komend seizoen nog eens de slaapplaats te volgen. Helaas ontbreekt me hiervoor de tijd. Voor wie wil, je kunt er van op aan dat de duizend wordt gepasseerd. Je

kunt je aanmelden bij Olaf.Klaassen@Sovon.nl, de landelijk coördinator slaapplaatstellingen van SOVON.

Bronnen

- Klaassen O. & A. van Kleunen, 2012. Halsbandparkieten in Nederland in de winter van 2011/12. Verslag van slaapplaatstellingen en adviezen voor toekomstige monitoring. Sovon-rapport 2012/26.
- Klaassen O., 2014. Halsbandparkieten in Nederland in de winter van 2013/14. Verslag van slaapplaatstellingen. Sovon-rapport 2014/16.
- Kleunen A. van, L. van den Bremer, R. Lensink & P. Wiersma, 2010. De Halsbandparkiet, Monniksparkiet en Grote Alexanderparkiet in Nederland: risicoanalyse en beheer. Sovon-onderzoeksrapport 2010/10.

■ *Marco van Wieringen*
isaviceli@hotmail.com